

Franciszek Smolka

Franciszek Smolka (1810 – 1899), syn Ślązaka i Węgierki, polityk i parlamentarzysta polski i austriacki, adwokat, Honorowy Obywatel Rzeszowa od 13 VII 1861.

Za udział w tajnych spiskach w l. 1841–45 skazany na śmierć i ułaskawiony (pozbawiono go doktoratu oraz prawa wykonywania adwokatury). W czasie rewolucyjnych wydarzeń 1848 we Lwowie stanął na czele polskiego ruchu narodowego. Brał udział w Kongresie Słowiańskim w Pradze.

W 1861 został wybrany na posła do Sejmu Krajowego we Lwowie, a następnie do parlamentu austriackiego, zwanego Radą Państwa. Był gorącym zwolennikiem autonomii poszczególnych narodów monarchii habsburskiej. Pragnął uświadomić europejskim politykom konieczność odbudowy niepodległej Polski jako ochrony przed zaborczością Rosji. Szukał oparcia w Austrii, widział ją jako federację ziem czeskich, polskich, węgierskich i niemieckich.

W l. 1881–93 był przewodniczącym Izby Posłów austriackiego parlamentu.

Jego syn Stanisław był wybitnym polskim historykiem, rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, współtwórcą krakowskiej szkoły historycznej.

Jerzy Gacek
Encyklopedia Rzeszowa